

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 5 " — "
Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 2 " — "
Egy órára . . . 1 " — "	Egy órára . . . 1 " — "	Egy órára . . . 1 " — "	Egy órára . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat soros petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

Tisza Kálmán sorsa.

Debreczen, május 9.

Van nemezis: nem lehet tagadni. Nemcsak az élet utjain találkozunk vele lépten-nyomon, hanem a politika tekervényes ösvényein is. Rendszerint nem figyeljük meg működését, mert kisebb embereket és olyan alakokat ér, kikkel általában nem szoktunk nagyon törődni, de annál szembetűnőbbek egyes eklatáns esetei. Ilyen hatalmas eset a Tisza Kálmáné. Szegre akasztotta a bihari pontokat, földadta a közjogi függetlenségi alapot és lerakta az osztrák uralom fundamentumát.

Nagy erővel és furfanggal csinálta meg pártját és hajtotta végre politikai terveit, melyeket az új zászló érdekében kieszelt. Az új czélok, az osztrák politika érdekében vas marokkal tartotta össze embereit és ugyancsak a politika érdekében szemet hunyt a korrupció előtt. Neki első volt a párt-hűség és másodrendű az egyén tisztasága és a haza. Párthiveit, kik elbuktak, még bukásuk és haláluk után is védte, hogy ezzel is az élöket magához kösse.

Ő a szabadelvűséget ugyanazokkal az elvekkal szolgálta, melyekkel a

jezsuiták a reakciót szolgálják. A cél szentesíti az eszközt! — ezt vallotta ő is. Látván, hogy sikerrel használhatja a leggyalázatosabb korrupciót, nem bántotta lelkiismeretét, hogy megmetelyezte az egész országot.

Végre is a már elviselhetlenné vált korrupció lemondásra kényszerítette, lemondott a miniszterelnökségről, de továbbra is főembere maradt a pártnak.

Ugy látszik, hogy a szabadelvűségben keresett balszamirt sajgó lelkiismerete számára, mely szüntelenül vádolhatta, hogy kuruczból átvedlett labancvezérré, hogy annyira jutott a lejtőn lefelé, hogy még a magyar alkotmányt is föl akarta az osztrák érdekeknek áldozni.

Most, élte alkonyán ériútól a nemezis; most sül ki, hogy egész élete és működése egy nagy tévedés volt, most sül ki, hogy kár volt eldobni a függetlenségi zászlót, kár volt szegre akasztani a bihari pontokat, most sül ki, hogy igazi szabadelvűség csak függetlenséggel járhat együtt és hogy szolgátságban a szabadelvűségnek is meg kell dölnie. Az összeférhetlenségi törvény tanítja ki erre Tisza Kálmánt.

Ez a törvény akarja szanálni azt a korrupciót, melynek gyökerei vissza nyulnak a Tisza uralom talajába. És Tisza kénytelen következetesnek lenni és védeni egyrészt a szabadelvűséget, másrészt a korrupciót is.

Szavának nincsen meg a régi sulya; a ma már csak ugynevezett szabadelvű párt apró és nagy csahosai merészen szembeszállnak a hajdani atyamesterrel; a mandátummentés kicsinyes szempontja és más apróbb érdekek elégségesek arra, hogy odadörögjék a régebben bálványozott generálisnak: „Fel is ut, le is ut! A ki „nem“-mel szavaz, kimehet a pártból! a generális ezután közlegény sem lehet!”

Az osztrák politika pogányainak új bálványuk van; a régi fetist leköpi és kidobják. Tisza Kálmán kimegy a pártból és azt a vigaszt sem viheti magával, hogy legalább a szabadelvűség fog diadalmaskodni. A szabadelvű párt már ma sem szabad elü és a választások után bátran fölveheti a reakzionárius nevet.

Csak a rosszat, a mit Tisza Kálmán szolgált, az osztrák irányt fokozott mértékben fogják szolgálni.

A szent kép.

A „Debreczen” tárczája.

Volt egy kegyes pap
 Valaha régen.
 Messze mitőlünk:
 A világvégen.

Szép asszonyokért
 Lángolt a vere.
 Szarvat is rakott
 Férjek fejére.

Egy nap a szent pap
 Arczképet rendelt.
 Mert a hiúság
 Űz minden embert.

„Zsákmánnyal ékes
 A vadász képe.
 Férjek agancsát
 Fejem körébe!”

Festő mosolygá
 Ezt a parancsot
 És koszoruvá
 Feste-agancsot.

Ott az agancskör
 Diadaljelkép'.
 S az utód véli:
 Glóriás szent kép.

Sebestyén-diák.

Az annami hithirdető.

A „Debreczen” tárczája.

A legszélsőbb kelet vészteljes földjének tengerpartján állomásozott nehéz páncélhajónk. A szárazfölddel, mely zöldelő rizmezőivel mosolygott felénk, nem érintkeztünk. Az örökké szürkés égboltozatról nyomasztó, ólomsúlyu hőség szállott alá.

Egy reggel, midőn épen szolgálatom voltam, a vártan álló matróz hozzám jött s úgy jelentette:

— Capitaine, egy sampan közeleg.
 — És kit látsz rajta?

Határozatlanul a felett, hogy mit válaszoljon, a messzeségbe tekintett, majd így szólott:

— Capitaine, van egy fajtája a kínai bonczoknak . . . talán egy ilyen akar idejönni hozzánk.

Lassan, zajtalan közelgett a csónak, a mozgásnélküli meleg vizen. Fiatal, fekete ruhába öltözött, sárgabőrű leány vezette elénk s hozta a látogatót, a ki tényleg ruhája, hajvisclete és kerek szemüvegével olyan volt, mint egy annami boncz, arca azonban nem volt keleti típus.

Hajónkhoz férközve fellépett a hágesón s a földéltetre jött, francia nyelven üdvözölt, kissé nehézkesen és félenken beszélt.

— Hithirdető vagyok, Lotharingiából származom, de már harmarész esztendeje lakom itt egy faluban, amely hat óránnyira van a parttól, lakosai mind keresztények, szerettem volna a kapitánnyal beszélni, hogy segítségét kinyerjem. Lázadók fenyegetnek bennünket s már egészen közel vannak falunkhoz, hieimet mind halálra kínozzák, ha idejekorán nem érkezik segély.

A hajó parancsnoka, sajnos, nem segíthetett, mert összes harezkepes katonáink távol voltak a hajótól, más helyekre voltak már kiküldve hetek óta s a hajón csak a legszükségesebb hajószolgálatra visszatartott legénység tartózkodott. A szegény megfenyegetett falubelieknek nem nyujthattunk segélyt, a mit esetleg még megtehettünk volna, ha a falu közvetlenül a parton feküdt volna. De így nem lehetett.

Elérkezett a legborzasztóbb forráság órája, olyan időpontja a napnak, amikor minden élet megszűnni látszik.

A sampan visszatért a szárazföldre, oda, ahol a csalóka zöld vegetáció körságot jelent s alattomos mérget lehel. A hithirdető azonban nálunk maradt, Kissé szűkszavu volt, de nyugodt és barátságos.

Szelleme nem sziporkázott ebéd közben, melyre meghívtuk; a szegény öreg már annyira annamitává vált, hogy valamirevaló

A függetlenségi Kossuth párt fogja megőrizni a Rajna kincsét, a szabadelvűség kincsét, a melylyel a 67-es kormánypárt oly rosszul sáfarkodott.

Csakis olyan emberek és olyan pártok szolgálhatják igazán a hazát, akik együttesen lobogtatják a függetlenség és a szabadelvűség zászlaját. Ez a tanulság Tisza Kálmán bukásából; erre hívja föl a közfigyelmet a nemezis, mely Tisza Kálmánt utólérté.

Levél a szerkesztőhöz.

(A városi néprajzi muzeumról.)

Debreczen, május 9.

A „Debreczen” szerdai számában felvetettük az eszmét, itt az ideje, hogy a város egy néprajzi muzeum szervezéséről gondoskodjék. Nemzeti és a művelődéstörténetével összekapcsolt kötelessége ez a városnak, mely idáig csak „ötös fogatival” pompázott, példázat, hogy micsoda rátartó nagy magyar. A pusztulás mai fakó világában egyik első kötelességünk mindazt menteni, a mi magyar eredetünket jellemzi, a mi ősmagyarságunkkal összefügg, e nemzeti, magyar tárgyainknak őrzésére, gyűjtésére kötelessége Debreczen városának is a néprajzi muzeumnak már ma az alapját megvetni mert már idáig is sok népeleti tárgy, emlék pótolhatatlanul elveszett reánk. Mentjük meg tehát, ami még menthető. Nagyon érdemes, nagyon megszívlelni méltó hangon ezt az eszmét tárgyalja az alábbi, a szerkesztőhöz intézett levél is, melyben, ami őszinte örömmünkre, egyik debreczeni kiváló, komoly munkás irótársunk s a faji magyarságnak régi, önzetlen hűségese járul felvetett eszmenkhöz, sőt kikerekíti, pótolja azt.

Kedves Szerkesztő Barátom!

Szívem szerint való dolgokat irtal megint a D-n tegnapi számban.

konverzáció lehetetlen volt vele. A fekete kávé után elénkült meg valamennyire, amikor finom cigarettákat gyújtottunk, ő azonban arra kért, adjunk neki egy pipára való dohányt. Husz esztendő óta nem volt ily élvezetben része. Aztán mentegette magát, hogy faradt, a hosszú ut megviselte, szívesen megengedtük neki, hogy a felterített hajópárnákra kinyujthassa fáradt testét.

Ezt az embert a hajónkon akartuk tartani, esetleg hónapokig itt maradhatott nálunk, míg visszatérhetett hazájába, Franciaországba. Megvallom, hogy lelkesedés nélküli szavakkal hozta a paranesnóktól altisztünk a hirt:

Szobát rendeztünk be atyám. Addig marad a mieink, míg lehetséges lesz önt biztonságba helyezni.

Ugy tetszett, mintha nem értette volna meg.

— De uraim, én csak az estét akartam bevárni s aztán arra kértm önöket, hogy saját eszénokukon vigyének a szárazföldre.

— De mit akar a szárazföldön?

— Vissza akarok térni a falumba, hieim körébe. Lehet, hogy még ez éjjel támadják meg.

Ugy látszott, mintha minden egyes

Üdvözöllek azért a kitünő eszméért, amelyet lapod élén felvetettél. Igazad van, Barátom, hogy néprajzi muzeumot kell csinálnunk Debreczenben is, ahol egybegyűjtjük a magunk és a jövődöbéli nemzedékek gyönyörűségére s egyéb lelkihasznára népeletünknek meg most könnyebben megszerzhető eszközeit, a népszellem és izlés termékeit, alkotásait. Valóban csodálatos észjárás uralkodik ebben a mi városunkban. Szeretünk díszkedni őseredetésre valló különlegességeinkkel, amelyeknek leghívebb kifejezése híres, nevezetes Hortobágyi pusztánk, a pusztának pásztorelete, s megszemélyesítője a hortobágyi pásztor.

Országos nevű férfikat, illustis vendégsereget nem is eresztünk haza addig, amíg meg nem mutogatjuk nekik a délribabos Hortobágyot s míg a városi lakottuk őket. Mily szegényietes szegénység a gazdag Debreczenben, hogy a kollégiummal, egynehány közintézménnyel és a Hortobágygyal a látnivalók sora teljesen kimerül! Mégis ki gondolt valaha komolyan arra, hogy érdemes volna az ősfoglalkozások eszközeit, néhány hű példányban összegyűjtve, megmenteni akkorra, mikor azok már régen kimentek a használatból? Hiába kalauzoltatta tudós Herman Ottót a tekintetes tanács több ízben és napokon keresztül a széles Hortobágyon, mintha közülünk senki sem értette volna meg az ő kurkászásainak jelentőségét. Bizony kevesebbe került (és több hasznát láttuk volna,) egy debreczeni néprajzi muzeum összeállítása, mint egyik-másik dinom-dánom a hortobágyi eszardánál, amit felesleges vendégszeretettel némely idegen látogatók tiszteletére rendezett a város.

Ezért és még más okokból nem találjuk se városházán, de kollégiumban se másutt a debreczeni népelet tárgyait. (Hanem a kollégium muzeumban megláthatod, Barátom, az új-guineai papnak bálványistenit, vadölő ezíra faragásu lándsait, asszonybájukat takaró szőrteseit s egyéb házi eszközeit.)

De hát nemcsak néprajzi muzeum kellene ide. Muzeum, mely lehetőleg hű tükre legyen egész régi és mostani kultúránk; muzeum, melyben felhalmozzuk

szavánál megnőtt volna. Csodálattal néztük őt.

— De atyám, nem tudja, hogy épen ön lenne az, akit elsőnek támadnának meg?

Oh, nagyon is tudom, — szolt nyugodtan, mint szent hitének tántoríthatlan vértanuja. — Tizen várnak engem a par-ton, akik velem együtt visszatérnek a faluba.

Éa amikor rá akartuk bérni a hajónmaradásra, mert ott a szárazföldön biztos halál várja, kinteljes kínai halál, akkor fra-zisok nélkül beszélte elragadó egyszerűséggel.

— Én térítettem őket s önök azt akar-ják, hogy most hagyjam el hieimet, akiket a hit miatt üldöznek k Hiszen ök az én gyermekeim. Értik az urak, ök az én ked-ves gyermekeim!

Mély megindultság vett erőt rajtunk. S mert nem tágitott, késő délután leeresztet-tettünk egy eszénokot a tengerre. Kezet szor-ítottunk vele. Egy levelet adott át, mely egyik rokonához volt címelve. Magával vitt egy kis adag dohányt s utnak indult.

A nap süllyedőben volt. Sokáig kísér-tük szemeinkkel a eszénokot, amely a buzgó hithirdetőt a biztos vértanuhalálba vitte.

Pierre Loti.

társadalmi, gazdasági, ipari, kereskedelmi, összes anyagi és szellemi életünknek, tevékenységünknek minden jellemző, a kort kifejező, a fejlődést mutató eszközeit és termékeit.

Ez nem csak a mult iránt való kegyeletnek, a jelen megbecsülésének és a jövőbe való látásnak kötelessége és munkája. Ez a magassabb műveltségnek, amely felé törni igyekszünk, a követelménye. Ma már muzeum nélkül igazi nagyváros el sem képzelhető. Muzeum nélküli a kulturális fejlődés tekeletlen, a kulturális intézmények berendezése hézagos. Mert nem én mondom azt, hogy a muzeumokban hatalmas népevelő, ismeret terjesztő és mindenekfelett nemzeti öntudatot, hazafias érzést fejlesztő erő rejlik.

A millenáris évben, mikor a multak emléke lázasabban dobogtatta meg a szívet Debreczen város közgyűlési termében is felmerült a városi muzeum létesítésének üdvös eszméje. Az alap, önként kínálkozott. Mult és jelen tárgyaiból a város gazdag gyűjteményt küldött az ezer éves kiállításra. Akkor azt hangoztatták némelyek én biz meg nem tudnam névszerint említai őket, — hogy ezzel kezdjük meg a városi muzeum berendezését. Gyönyörűen be is váltak volna ezek a gondosan össze valogatott dolgok.

Mégis semmi sem lett a városi muzeumból. A gazdasági kiállítás pompás tárgyai miniszteri szép szóra, kérésre az orsz. gazdasági muzeumba vándoroltak. A többiek szét szóródtak, a képek hivatali szobák falaira kerültek, más egyebek a levéltár dohos szekrényébe rejtőzködtek el újra.

Most megint kínálkozik kedvező alkalom. A párisi világgiallításán bemutatott gyűjteményünket mindenki dícséri, magasztalja. Legyen bennünk annyi önzés, annyi ügyesség, hogy ezt már ne engedjük oda senki ember-fiaának.

De tartuk meg magunknak és vessük meg az alapját vele a városi muzeumnak, vagy legalább a kollégiumnak ajándékozza el a tanács. Csak ez is ne a főváros látnivalóit gyarapítsa.

Egyelőre ennyit akartam elmondani. Kedves Barátom, a te tegnapi cikkedre, a te szöveget fejen találó felszólalásod hatása alatt.

Debreczen, 1901. május 9.

— i — s.

Délutáni levél.

(Faust pénzügyigazgatóról)

Különös helyzetbe jutottam. A nyájas olvasók zöme talán még azt is inkább megbocsátaná nekem, ha e helyen az Ocskay brigadérosról emlékeznék dícsérőleg. Mert mi a czélja e levélkének — szörnyűség — egy finanszot, egy-e lapban is, rettenetesnek pingált adópasát, a debr. pénzügyigazgató-ság új fejét, Faust pénzügyigazgatót akarom méltatni és pedig — micsoda szörnyűség — elismerőleg.

Ó nem! Nem bolondultam meg. Sem az adómat nem irták le, még-csak nagyságos parolázásában sem részesültem, csupán az őszinteség, a megindulás, a férfi jellem méltatása készlet felszólalásra.

Én ugyanis Faust igazgató urat, — noha személye szerint még nincs

szerencsém ösmerni —, férfi jellemnek tartom. Miért? Mert elég szilárd és nyílt egyrésztől ugynevezett nagybefolyású méltóságos, nagyságos és tekintetes uraknak évekre visszamenő adóhátralékát behajtásra sürgetni, ez ugyan lehet sok urunkra kellemetlen, de hát az a rendszer talán mégis embertelenebb, mely idáig a szegény napszámosoknak, kis földműveseknek, kézműiparosoknak az utolsó párnáját is doboltatta, ha adótartozását a határozott időre befizetni nem volt képes. Nem vádként mondom, de idáig többször úgy volt, a befolyásos urak hátraléka fölött szemet hunytak, de a szegénységnek az életkedvét is elriasztotta a félelmetes dob.

Most pedig Faust igazgatóra térve, mit művel ez a szörnyű adópasa, engedelmet kérek, hogy leleplezem, hát egyszerűen és őszintén foglalkozni kezd a szegénység adó ügyeivel. A helyszínen tanulmányozza az emberi nyomort, helyszínen szerzett szomorú tapasztalatai után teszi meg a sürgős intézkedéseit, hogy a szegénységnek az adóhátralékai leírassanak.

Nem mondom, hogy ezáltal nagyot károsodik az éhes kincstár, de sok szegény családnak az egyetlen nyoszolyája, az utolsó párnája megmarad.

Az Olaj-utóban, a kis kassai telepen, hol nagy a szegénység, családoknak az adóját íratta le Faust igazgató, a ki szerdán délután pedig Hajdu Gyula szenátorral a nagy léglagyár melletti munkás telepen járt ki, hol részben földbe vajt viskókban lakik pár száz tagu, földhöz ragadt munkás család, még a betevő falat is szűkös jár ki nekik, teher talán még az életük is. Mindezeknek daczára a végrehajtás dobja az ő koldus rongyaikat sem kimélte volna — ő hisz nem nagyságos urak ők, — hogy mégis meg nem perült az átkozott dob, ezt Faust igazgatónak köszönhetik, ki nem restelt középük kimenni, és, saját szemével látván a nyomort, adójukat leíratta . . .

Ti pedig czivis atyámfiai bocsásatok meg, hogy e helyen egy ugynevezett rettenetes adópasával meleg hangon foglalkoztam. Először esett meg rajtam, de a mit irtam, hátsó gondolat nélkül, szivemből irtam. Hisz mások ugyanis elég sokan nyuzzák, nyuzogalják a szegény magyar népet.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Válasz a szegedi levélre.

A napokban közöltünk egy érdekes levelet. Lelkes szegedi magyar, a szittya indulatu, sarkantyus esizmás, nagy magyar

szivü szegedvárosi jegyző Bekk Pista, a nagy Delmagyarország kedvelt, ösmert „Bekk sógora” küldte, felelvén egy Debreczenből küldött képes levelezőlapra, mely művészi kivitelű fénykép felvétel a Hortobágyon delelgető ménesről és pásztorainkról ké zült, mindazonáltal Bekk sógorának megrovására szolgált, felindult a „sógor” néhai Patay Pista bátyánk fele teliver magyar vére, hogy — ő szörnyűség, az egyik törzsgyökere, dalias pásztoron, a delvidéken csak a „svabok” által viselt unterzugot” (minálunk „bekötő” a neve) fedezett fel. És a romlatlan magyar sas emiatt keményen bírálta a Hortobágyot, mely czikkere a „Szegedi levél debreczeniekéről” ezimü czikkre most felelet érkezett hozzánk. Kiss Ferencz festő és fényképező művész küldé be e sorokat feleletül a Bekk Pista szegedi polgárorségi kapitány uram megrovó soraira. Kiss száz és száz, sikerültebbnel-sikerültebb felvételt készített a debreczeni népéletéről, a hortobágyi esikősokról, a pusztoról (az Uj Idők, a Vasárnapi Ujságok is számos ily gyönyörű, magyar hangulatu felveteleket közölt), így tehát hivatottan felel a szegedi vén sasnak, különben is az ő felvetele után készülvén a Bekk Pistanak küldött levelező lap. Ezeket írja Kiss Ferencz: „Smeretlenül is tisztelem Bekk Istvan szegedi jegyző urat, mint igazi kurucz magyart, hanem Bekk bátyánk a szegedi pásztoron keresztül aligha néztele jól meg, aligha figyelté jól meg azt a bizonyos képes levelező lapot, hol a „Pásztorok a hortobágyi kút” körül delelgetnek. Mert a ezilinderes ezviláza-czió meg ma sem fogott ki a mi vastagnyaku, kalvinista hortobágyi pásztor népkönn, de hogy viselik ők a német plundrát. No meg csak az kellene. Megtartottak ők mind a viseletben, mind a szokásaikban a régi módit. Az a kifogásolt gulyás alak meg éppen erdemes Fülöp János uram, Debreczen város főszamádo gulyása, gyönyörű, derek, tipikus magyar ember, a kinek még a kecskeméti bugaczi pusztan sinek parja, a mit ő kigyelmen Bekk bátyánk svabos „unterzugnak”, Jäger-ingnek nézett, az nem más, mint az ugynevezett „bekötő”. Ez ugyan nem lobogós, borjuszáju ing (hisz épp ezt fájálja a szegedi Bekk sógor. Szerk.), amde erre mifelénk általános viselete a jó magyar népnek. Nem szabad hát oly könnyen a hortobágyi pásztor nép erköléseit esufolni, a Hortobágyra ugyan be nem kap egyhamar a német módi, nosza botra is kapnának ellenében esikős es gulyás uraim, de még az ellen is, a ki ő veük kötekedik; a mátai biztos palczaja sem dukál nekik, mert hisz nem parasztok ők, de a czivis rendhez tartozó kemény magyarok. Ugy ám Bekk uram! Minderről pedig a tekintetes jegyző ur is meggyőződhetik — való igaz ugyan, hogy régi fajta magyar ember nem szerel vasutra ülni, mégis hozza meg azt az áldozatot, térjen be hozzánk Debreczenbe, onnet a nagy Hortobágyra és mint a hogy mi kalapot emelünk a Bekk bátyánk őszinte, kuruczos magyarsága előtt, bizonyosan bátyánk is darutolas kalapját emeli a hortobágyi pásztorok előtt, a kik mind testükben, mind lelkükben, mind szokásaikban, mind viseletükben, mind erkölcsükben ma is a régi magyar pásztorok, akiknek elődei annak idején a tekintetes ur néhai való derek magyar kartársat, nagy zajtai Zajtay peleskei notárius uramat is szives magyar barátsággal vendégelték a karám alatt . . . Maskülönbön adjon isten hazánknak sok oly derek, igaz erzesü magyart, mint Pista bátyánk Fogadja hazafias üdvözletem: **Kiss Ferencz** festő, fényképező és a hortobágyi pásztoroké, pásztorélet festője.

Uzonyi Péter.

A függetlenségi párt táborából a leg-erősebb harczosok egyike dött ki hirtelen, Uzonyi Péternek a hajdu böszörményi függ. párt elvülhetetlen erdemü elnökének váratlan elhunytával. Az elvűségnek, az elvűszilárdaságnak, az önzetlenségnek, az elvűszilárdaságnak alig találhatni nemese b alakját. Egyszerű polgár volt, megáldva a nem mindennapi esztehetségnek es az ekesen szólásnak hatalmával, elveinek es hazájának langoló es törhetetlen szeretetével. — Az ellenfel mindenha úgy tekintette, mint a függetlenségi elvek váranak leghatalmasabb bastáját. Es épen ezért az evék hosszu sora óta tartó hallatlan üldözésnek nem volt más tárgya, mint Uzonyi Péter. Felvonultattak ellene a nyers erőszakot, föl a becsület es a magán vagyon tönkretetésére ezülvő eljárásoknak es pereknek egész legióját: s ott a hol száz mas százszor abbahagyta volna a küzdelmet, koczkatatva mindent, állotta meg a helyet Uzonyi Péter. — Szive vérzett, családja existentiáját felteve a vagyona ellen is irányzott tamadásokkal szemben, de nem volt soha gondolatának egy sugallata sem, a mely a megalkuvás fele hajlott volna. De nemcsak a pártot, amelynek vezere, lelke mindene volt, a kört is, egyházát, városát ép oly lelkesedéssel, buzgó hűséggel szolgálta. Elhunytával egy sokat zaklatott élet pihent meg. Mintaképe a polgárenyeknek, igaz ember! Nyugodj békével. **Szinay Gyula**, Hajdu-Böszörmény város orsz. képviselője.

Hogy születik a szenzáció?

Bizony pletyka utjan. Es mivel a legtöbb embernek természete a pletykázás, ezért kedvelik es terjesztik az emberek szivesen a pletyka híreket, keresvén mindenben es mindenütt a szenzációt. Most is, bejött egy ur, szavahihető es komoly ur, a redakezióba, mondotta, hogy a piac utcai, a Hungariával szomszédos Csanak-féle telken, öreg épületet bontanak. Az osztrak magyar bank palotájának aszák az öt méternél is mélyebb alapot. Ez ásás közben történt — az előadás szerint — hogy valami csodaküladat találtak a mélységben, a mi természetesen nem maradhatott ily csupasz szenzációnak, mert a kád aranyakkal es ezüstökkel lett volna tele. A Löw Jóska utána szaladt a derek szenzációnak. Nem kellett messze szaladnia, csupan a kerítésig. Onnet athujjanthattott a derek pallér urhoz, mi is van hát azzal a kád arannyal? Kiderült, hogy a kád ugyan kád, egyszerű hordóból fűreszelt fakád. Lent a mélységbe volt eltemetve, — a mi maga elég érdekes. Hanem az aranynak se hire, sem hamva nem volt. Egyszerűen földdel volt tele a kád, mely a maga redves dongáival így szolgáltattott alkalmat egy szárnyaszegett szenzációra.

A debreczeni Dalegyöl mulatsága.

A piros pántlikás kalapos „debreczeni dalegyöl” f. hó 15-én szigoruan zártkörű, teljesen családias társas-vacsorát rendez a „nagyerdei vigadóban.” Hogy ez az összejövetel, mint dalárdistánk minden összejövetele sikerült es hangulatos lesz, bizonyítja az az utóirat, mely a kibocsátott meghívókon „szives figyelem-

be vételül" van ajánlva. Így hangzik: Társas vacsora rendezése nem egészen új dolog egyletünknek. — Ily természetű összejövetel, a működő egyleti tagok és ezeknek közvetlen családtagjai által már több alkalommal történt. Miután ezen összejövetelek mindannyiszor a legkellemesebb szórakoztatást nyújtották az azon résztvevőknek; elhatározott, hogy egy ily kellemes, kedélyes és egészen házas jellegű összejövetelre az egylet tiszteletbeli, alapító és pártoló tagjai valamint a helybeli testvér dalegyletek tagjai is meghívassanak. A jelzett összejövetelen csupán a most megnevezettek vehetnek részt. A ki tehát egyletünkhöz ez idő szerint sem egyik, sem másik ezimen nem tartozik és az összejövetelen részt kíván venni: vagy alapító, vagy a pártoló tagok sorába kell előbb belépnie. Az estvélyeni részvétel díja 2 kor. 40 fillér, (1 frt 20 kr.) mely összegből 2 korona (1 frt) a vacsora díjára, 40 fillér (20 kor.) pedig a szoros értelemben vett rendezési kész kiadások megtérítésére fordítatik. A vacsora áll: 1. Több rendbeli pecsenye (egy fogás) 2. Többféle tészta (egy fogás) 3. Személyenként egy fél liter bor, két személyre egy üveg ásványvíz, szódavíz. Vacsora közben dalok, vig szavalat és tréfás monológ előadásával fognak a résztvevők szórakoztatni. — Vacsora után táncz. Miután azon körülményt, hogy az estélyen mennyien fognak részt venni, e hó 13-án déli 12 óráig, a vacsorát adó vendéglősnek feltétlenül tudomására kell adni: felkéretnek a részt venni szándékozók, hogy a vacsora jegyet legkésőbb e hó 13-ikának 11 óráig megváltani sziveskedjenek. Jegyek csupán a meghívó előmutatása mellett válthatók: Kontsek Kornel, Kostya János, Nagy András (keztűs) és Szent Királyi Tivadar urak üzletében. Pénztáryítás nem lesz. A vacsora-jegy egyszersmint belépti jegyül szolgál. Vacsora kezdete este pont 8 órakor. — Kéretnek a hölgyek a legegyszerűbb öltözetben megjelenni. Ezen meghívó másra át nem ruházható.

A Casinó Kazinczy pályázata.

Tegnap este hirdették ki a debreceni Casinóban az idei Kazinczy pályázat eredményét. A több mint negyven esztendő pályázatot épen ez a régi multja, valamint szigorúan tartott nívauja s aránylag elég tetemes pályadíja teszi nevezetessé. A pályaműveket Debreczen egyetlen irodalmi egyesületének, a Csokonai körnek kiküldött tagjai szokták megbírálni. A bizottság mely Geresi Kálmán, Kardos Albert és Benedek Jánosból állott, a prózai pályázatra beérkezett pályamunkát méltónak találta az első díjra. A jelentés kiemeli, hogy a beérkezett nagy terjedelmű pályamű a kitűzött feladatot teljes sikerrel oldotta meg. Ezt a véleményt Szunyogh Sándor elnöklele alatt tartott tegnapi gyűlésben jóváhagyta a debreceni Casinó választmánya is és a tizenöt aranyas pályadíjat kiadta a Péczely József életéről írt tanulmány szerzőjének. A jelges levélből kitént, hogy Balkányi Kálmán I éves joghallgató a pályanyertes műnek a szerzője. — Balkányi neve nem ismeretlen. Első díjat nyert tavaly is a Kazinczy-pályázaton Fazekas Mihály életrajzával, melyet Lukács József joghallgató társaságában írt meg. Azóta is Debreczen multját kutatja s mint a sikerek bizonyítják hivatottan. Pár héttel ezelőtt is igen érdekes felolvasást tartott egy elfelejtett debreczeni tudósról a collegiumban, melynek egyik népszerű diákja. A Balkányi kezdeményezéséből indult meg a főiskolai ifjuság öszi mozgalma, hogy emlékkövet állítson a debreczeni közönség

Fazekas Mihálynak, a Ludas Matyi szerzőjének a sírjára, melyre már is szép összeg gyűlt együvé.

A dijakok érdekében.

Az országos dijak mozgalom végrehajtó bizottsága újabb körlevelet intéz az összes állami dijakokhoz, amelyben így panaszkodik a tapasztalt részvétlenségről:

Magyarország 6000 állami dijakából a kongresszusig 500 csatlakozott, azóta egyetlen egy sem. Ötszáz dijak tartotta érdemesnek, hogy saját és családja jövőjével törődjék; a többi ezer és ezer dijak távol maradt, nem csatlakozott és nem csatlakozik; nem törődik az egész mozgalommal, habár sorsával nincs megelégedve és a napdíjmelést szívesen elfogadná, mert az nagyon rá is fér. Ily módon, tisztelt kártársak, mozgalmat csinálni nem lehet, ily megrögzött esontta keményült nemtörődőség mellett eddigi munkánk is hiábavaló volt. Az 1893. évi mozgalomhoz 2000 dijak csatlakozott; igaz ez sem imponáló szám, ha tudjuk, hogy 6000 dijak van; de mégis a végrehajtó-bizottságnak morális segítségére volt eme 2000 dijaknak folytonos érdeklődése. E mellett az akkori mozgalom dijakai nem ismertek fáradságot, folyton gyűléseztek. A végrehajtóbizottság munkáját siker koronázta a magas kormány megcsinálta a dijak törvényét. A jelenlegi mozgalomhoz — melynél hozzájárulási összeg csupán csak egy korona — csatlakozott 500 dijak! Megtartották a kongresszust és a végrehajtóbizottság szép munkájával — magára maradt. Azóta nem támogatja senki, nem csatlakozik senki.

A tanító egy szobája.

Valamelyik budapesti lap hozott hírt tegnap a mindszei tanítóról. A mindszei állami tanító évek óta várja, hogy két szobas lakást kap, a milyen őt megilleti. És évek óta egy kis szobának keresztelt zugban kellett laknia, mert az állami iskola építését kényelmes tanítói lakással minden évben biztosra ígérték. A mindszei tanító egy darabig reménykedett. Jobb szerette volna ugyan, ha az ugynevezett természetbeni lakás helyett megadják a nem sok lakáspénzt, a melyért mégis csak külön lakást kapott volna, de csak reménykedett s meghuzódott nagy családjával együtt a kis zugban, nagy szerényen, mint az egy néptanítóhoz illik, a ki a magyar kulturát képviseli és terjeszti fent a zord határon. Várt, várt, mint Sziklai színész ur éneklé. De már nem győzött várni. A tanfelügyelője jóváhagyásával építettett a kis zughoz még egy kis zugot. — Hiszen egy szobába zsufolva nagy családjával együtt már évek óta nem volt egy kis tanulásra öt perczig ideje és módja. — Aztán kérte a közseget, mint az iskola fentartóját, hogy terítse meg neki ez okvetlen szükséges építkezés költségét. A község hallani sem akart róla.

Bizonyosan voltak méltatlankodó hangok is:

— Haszontalan naplopó iskolamestere még palota kék neki.

Mert így intézik el még szép honunk sok helyén a tanító urak dolgait. A községre aztán ráczáfolt a közigazgatási bizottság, a mely egyenesen kötelezte a tanítót az építési költség megfizetésére. Most már szegény tanító ugyan pörül járt. Ha a természetbeni lakás helyett lakáspénzt követelt volna, igen kényelmesen ellakhatott volna s még tanpénze is marad. De mert évekig szerény volt, lakott évekig egy nyomorult zugban s ráadásul — ő fizet . . .

Van talán vagy tizenhét Mindszei

község Magyarországon. Nem tudni melyikről szól a budapesti lap híre. De szóról szóra illik Ér-Mindszei állami tanítójának az esetére. Habár az is lehet, hogy két Mindszei is előfordult ugyanaz az eset. Leírtuk, hogy elmélhedjenek rajta, a kiket illet. — Annyi bizonyos, hogy veszettül szép dolog minálunk még mindig néptanítónak lenni. — Hogy is éneklé Sziklai színész ur: „vár, vár, vár, de hiába vár . . . A mindszei tanító esete azt bizonyítja, hogy nem hiába vár . . .

A debreczeni italmérők.

A szesz italok kimérőire fontos hirdetményt bocsátott ki a debreczeni pénzügyigazgatóság, a mely így hangzik: A debreczeni kir. Pénzügyigazgatóság részéről ezenel közhirre tételk, miszerint a szesz italok korlátolt és korlátlan kimérői és kimértékben elárúsítói terhére a debreczeni kir. Pénzügyigazgatóság által az állami ital mérési jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 16. § a alapján 1900-1901 és 1902 évekre kivett italmérési illetékek ellen beérkezett felszólamlások másodfoku elbírálására Debreczen szab. kir. város területére nézve az idezett törvényczikk 17. §-a értelmében alakított felszólamlási bizottság üléseit, illetve tárgyalásait f. évi Május hó 23 napján délelőtt 9 órakor kezdi meg. — A tárgyalás helyiségeül a kir. Pénzügyigazgatósági palota emeletlen levő 5-ik számú szoba jelöltetik ki. A tárgyalás az idezett törvényczikk 17. §-a értelmében nyilvános lévén, azon, mindazon illeték köteles üzlet-tulajdonos, kik a terhekre kivett illeték ellen a 17. § ban kitűzött 8 napi határidő alatt a felszólamlási bizottsághoz intézett felelkezéssel éltek, megjelenhetnek s érveiket szóval is előadhatják. M. Kir. Pénzügyigazgatóság: Debreczen, 1901. április hó 21. Fauszt pénzügyigazgató.

A kereskedelmi és iparkamara értesítései.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak a kamarához intézett leiratához képest értesítjük az érdekelteket, hogy a m. kir. pénzügyminiszter ur a védő deszkákkal ellátott s bálókban érkező, a tarifa 191 vagy 192 száma alá tartozó papiros göngysúly-tételét a teljsuly 6%-ában állapította meg; mely rendelet azonnal hatályba lép.

A kassai csász. és kir. 6-ik hadtest intendánsága a folyó évi május hó 28-iki lejáratlalt 1600 métermázsas ásványszén szállítására pályázatot hirdetvén, felhivatnak pályázni akarók, hogy ide vonatkozó ajánlatukat közvetlenül az említett hadtest intendánságához nyujtsák be. Debreczen, 1901. május hó 8. Kereskedelmi és iparkamara.

A Debreczeni Tornaegylet

választmánya pénteken f. hó 10-ikén delután 5 órakor péterfia utcazi helyiségében ülést tart, a melynek tárgyai a következők: 1. Az épület ügye. 2. Jelentés az egylet belső életéről a mult esztendőben. 3. Évkönyv kiadása. 4. Játéktér. 5. Pénztári jelentés 1900-ról. 6. Hátralékok. Ez ülésre az egylet tisztviselőit és választmányi tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

Elhunyt fiatal asszony.

Egy fiatal polgár asszony elhunytáról veszünk értesítést. Polgár Bonyhai József neje sz. Papp Julianna 20 éves korában elhunyt. Az oly korán elhunyt asszony haláláról mélyen sujtott családja a következő gyászjelentést adta közre: A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk felejtetelen jó nőm, hű gyermek, szerett meny, sógornő és áldott emlékü jő rokon néhai Papp Julianna Pol. Bonyhai Józsefné asszonynak folyó hó 8-án d. u. 5 órakor, életének 20 ik, boldog házasságának 2-ik évében, 4 havi szenvedés után bekövetkezett elhunytát. Drága halottunk pormaradványai folyó hó 10-én délután 3 órakor fognak Nap utca 23-ik számú házunktól, az új-templomban tartandó gyászszertartás után, a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztességtételre rokonainkat és ös ösmerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen. 1901. május hó 9. Banatos férje: Polg. Bonyhai József. Szülei: Polg. Papp István nejjével Tóth Juliannával. Anyósa: Özv. Polg. Bonyhai Gáborné Veres Julianna és gyermekei, illetve sógorok és sógornők: Bonyhai Mária férjével Polg. Galgóczi Antallal, Bonyhai Erzsébet, Gábor és László, nagybátyjai, nagynénjei. Számos közeli és távoli rokonok nevében is. Béke lengjen porai felett!

Barnum és a zsebmetszők.

A Barnum czirkusz legutóbb Szegeden játszott. A czirkuszt egész sereg nemzetközi tolvaj követi, akik a nagy közönség közt valóságos rablóhadjáratot visznek véghez. Erre vonatkozólag a következőket írja a „Szegedi Híradó“.

Érdekes epilógja ez annak az amerikai látványosságnak, mely a reklám csalagató u-ján talpra állította az egész várost és becsodította a vidék nagy közönségét is. Arról beszélnek a rendőrség aktái, hogy ebben az óriási tumultusban, milyen szép számmal voltak képviselve a leghírhedtebb nemzetközi gonosztevők, akik szintén nagy apparátussal utaztak a vigyázatlan közönség zsebére.

A debreczeni rendőrség is megtette a kellő intézkedéseket a zsebmetszők ellen s a közönséget is figyelmeztetjük, hogy csak a legszükségesebb pénzt vigye magával.

Köszönetnyilvánítás.

Vettük a következő köszönetnyilvánítást: A Zion debreczeni betegs. egyesület pénztára javára f. évi márcz. 1-én rendezett táncszünet alkalmából alább felsorolt urnők és urak szíveskedtek felülfizetésekkel az anyagi sikerhez hozzájárulni: Reichmann Armin, Ifj. Schwarcz Vilmos 20—20 kor. Mihalovits Jenő, Rosenberg József, Dr. Weisz József, Kaeskovics Ivánne, Hochfelder Jakab, Adler Simon, Weisz Sándor, Stern József, Dr. Balkányi Miklós 10—10 kor. Keiner Adolf, Dr. Moskovitz Miksa, L. Kovács Nándor, Dr. Popper Alajos, Lusztig Dezső 6—6 kor. Dr. Berger Andor 8 kor. Halmágyi József, László Albert, Erős Jakab, Hirschfeld Armin, Kohn Lipót, Lichtblau Albertné, Fischer Adolf, Lichtblau Albert, Kenyeres Károly, Löfkovits Arthur, Dr. Bakonyi Samuné, Dr. Weinberger Sándor, Dr. Burger Péter, Weisz Vilmos, Dr. Bakonyi Samu, Ungár Albert 5—5 korona. — Klein Jakab, Rosenberg Albertné, Klein Miksáné, Fleischmann Mór, Goldstein Márkus, Rosenthal Dániel, Modern és Breitner Budapest, dr. Weisz Bernátné, dr. Engel Ignác, Falk Lajos, dr. Fejér Ferenczné, dr. Balázs Bertalané, Weiner Adolf, Hal-

mágyi Sámuel, Hartstein Péter, dr. Gutfreund Sámuel, dr. Kenyeres Elek, Turai Farkas, Kaufmann Lipót, dr. Rózsa Mór, Schwarcz M. L., Fisch Ernő, dr. Balkányi Emil, Hauer Bertalan, 4—4 kor. Ranunkel Ede, Goldstein Mór (bankár), Biedermann József, dr. Hegedüs Jenő, Brun Zsigmond, dr. Popper Mórné, Emerich Arnold, Markus József, Gyémánt Sámuel, Rosinger Lajos, 3—3 kor. Muraközy László, Borsv. Lajos, Q. A., Révész Zsigmond, Fekete Jakab, Katz L. 2—2 k.(V. köv.)

Különös kedvezményt

nyújt oly osztálysorsjegyvásárlóknak, kiknek sorsjegyei ki nem huzatnak, az ország legnagyobb osztálysorsjegyelárusító helye: a Nemzeti pénzváltó-részvénytársaság Budapesten. Prospektust a nevezett intézet ingyen és bérmentve küld.

TÁVIRATOK.**A képviselőház ülése.**

A „Debreczen“ eredeti távirata
Budapest, május 9.

A képviselőház mai ülésén terjesztette be Széll miniszterelnök a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot, ma választották meg a delegáció tagjait is. — Majd rátértek a magyar-horvát hajóstársaság szerződésének a tárgyalására.

Léghajós tisztek halálos szerencsétlensége.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —
Budapest, május 9.

Bécsből egy katonai léghajó veszedelmes utjáról s utasainak halálos szerencsétlenségéről hoz hírt a táviró. Tegnap, szerdán délután a Wien nevű katonai léghajó utra kelt. Három tiszt foglalt helyet a léghajó kosárjában: Gries főhadnagy, Czellar és Prónay hadnagyok, ezekkel szállt fel a léghajó. Az utasok több napratervezték a légi utat s ehez mérten vittek magukkal eleséget is. Alig emelkedett a leghajó pár száz méter magassáig, a mikor hirtelen óriási szélvihar kerekedett. — Alig telt el pár pillanat, a szélvihar a léghajótszédületes gyorsasággal mintegy 2500 méter magassáig emelte.

A vihar már utközben több helyen megrongálta a léghajót. A három katonatiszt életveszélyben forgott. A vihar egész éjjel tartott s ez idő alatt halálos rettenéssel várták mi lesz velük.

Végre ma reggel a vihar lecsendesült. A léghajó Szilézia fővárosában leszállt. A léggömb szédületes gyorsasággal ereszkedett le s egy három emeletes házba ütődött s szétment.

A három katonatiszt közül Prónay és Czellar a magasságból lezuhantak, Véres tetemüket szedték fel. Halálos sérülésekkel szállították a kórházba. A két katonatisztnek pár órája lehet még hátra az életből. A harmadik utas, Gries főhadnagy csodálatosképen megmenekült. Hogyan menekült meg, arról nem szól a távirat.

Innét-onnét.

— Május 9. —

(Bucsu egy „magyar“ irótól.)

A lapokban egy rövidke hír jelent meg. Csak annyi volt benne megírva, hogy Karczag Vilmos, a debreczeni származásu magyar író átvette egy bécsi osztrák-német színháznak az igazgatását.

Nehogy a jámborabbak ebben a magyar irodalomnak, a magyar írónak elismerését véljék. Ő nem oly buta az osztrák... Megírom: ez egyszerűen üzlet. Még pedig elszomorító üzlet, hisz egy nevesebb, sokszor dícsért, a zurnaliszta kartársak, a közönség által nem egyszer gazdagon korszoruzott, mindig magyarnak emlegetett író, egy „magyar“ író szegődött az osztrák-német üzleti érdekek és a germán-szellem szolgálatába.

Többet nem mondok. Elbucsuztam a „Theater an der Wien“ érdemes új direktorától.

(Debreczeni írói kör.)

A helyi lapok jelezték, hogy itt Debreczenben tollforgató emberek írói kört akarnak alapítani és alakítani. Minden szövetkezésben erő rejlik. De én irodalmi, írói körök alapítását szerencsétlen eszmének tartom. Paragrafusoknak, következeseknek író, a kinek egyénisége van, nem veheti magát alá és szívesen nem is veti. Angol klubbot okos alakítani, de az írók az életben keressék a szövetségeket, az élet ami tanító mesterünk, az igaz írói működésnek a kieneses bányája. Mi „hivatalosan“ egymás társaságát bujva, egymástól felszörségeket, modorosságot tanulhatunk. Ha azonban a tervezett írói kör átalakul barátságos, nagy-képűsködéstől, vaskalaposágtól és gyomor-bajos íróktól mentes borközi, fehérabrosz melletti, hivatalos színezet nélküli, a hét bizonyos napján el-el poharazgató asztaltársasággá, akkor én — Szombathy Jankó kedves barátom elvével élve — szívesen, barátilag kociztok... Megjegyzem, hogy kiskorú íróársaimra nem kötelező ezen tanítás elolvasása, követése. Béke velünk.

nemes Portörő Kelemen.

Színház.

Még egy előadás s Thália papjai öt óra, ha ugyan nem végképen, bucsut vesznek a Kossuth-utcai muzsacsarnoktól. Tegnap szerdán az énekes személyzet bucsuja volt, nagyon gyéren látogatott nézőtér előtt. Milőcker nem valami nagy sikert aratott operettjében a Vizeadmirálisban léptek fel utójára. Az egyes szereplőkkel megvolt elégedve a közönség, de az összjáték sok kívánni valót hagyott fenn. A hölgy szereplők közül Komlósi Emma aratott előismerő tapsokat s hatalmas virágállványt is kapott; ifj. Szathmáry Árpádot ezt a fiatal, kiváló tehetségű sokoldalú művészt is szépen bucsuztatták. Palmaág között öt peccétes levelet is nyújtottak fel neki s megjelenésekor perczekig tapsolták. Érezkövy szép, hatalmas hangjával aratott tetszést. Bárdos kis szerepét szépen énekelte. Karaes, Sziklay, Nagy Gyula pompás játékát e darabban már élveztük s tegnap este is sok derült pillanatot szereztek.

Barnumék zsidó tigrise.

A samesz összekulöbözött a hitközséggel, azért elbocsavottak az állasából. Próbálkozott szegény mindenféle foglalkozással, de nem jutott semmihez. Végre is kiment Amerikába, hátha ott a dollárok hazájában megbecsülik. Eleintén ehezett, irigy szemekkel nézte a vendéglőben etkezőket, majd elgémberedett tagokkal eljutott egy óriási térre, a hol még egy óriásabb ezirkusz állott, a Barnumé. Es itt kezdődik a samesz szerencseje, aminek történetét most mesélte el egyik ismerősének.

— Neki ámaszkodtam, ugymond egy oszlopnak, hogy el ne düljek, s úgy bámultam az emberekre, a kik a ezirkuszba mentek.

Egyszerre megszólított valaki németül!

— Miért áll itt?

— Hogy miért állok itt?

— Igen.

— Hát miért ne állnék itt?

— Nem akar valami keresetet?

— Miért ne akarnek?

— Men em utána. Egy irodába vezetett egy kopasz ur, aki a tulajdonosa volt a ezirkusznak. A kopasz ur mindjárt előadta, hogy felfogad jó fizetéssel. Három dollart ad egy hétre.

— Es mit kell azért csinálnom?

A kopasz nevetett.

— Nézze! Az én kiállításomnak van egy produkciója. A tigris egy ketrecben jelenik meg az oroszlanal. A tigris most megdöglött, hát maga belebuvik a tigrisbörbe es az emberek azt fogják hinni, hogy maga a tigris.

Majd elájultam ijedtemben.

— De kerem, hátha megesz az oroszlan? — mondtam fogvaczogva.

— Az oroszlan nem bántja, az szelidített oroszlan. Be van tanítva. Csak hideg ver. Arra kell vigyaznia, hogy mindig szembe nézzen az oroszlanal es morogjon.

Szörnyen megijedtem. — Vak kétségbeesés vett erőt rajtam, de már nem volt időm a gondolkodásra, — mert a szolgák megragadtak s belebujtattak a tigrisbörbe. Már csak felemler voltam. Nem azért, mert rám adták a tigrisbört, hanem a félelemtől. Ket vashatos ember becipelt a ketrecbe. En a tigrisbörben borzasztóul remegtem. A legremesebb gondolatok jártak a fejemben. Ha szettep az oroszlan, mi lesz akkor? Mi lesz a feleségemmel s ket gyermekemmel? Azután eszembe jutott, hogy nincs mitől félnem, hiszen az oroszlan még van szelidítve. De ha meg talál vadulni? Folyton imádkoztam. Egyszerre hallom, a mint a közönség ordít:

Hurrah, hurrah!

Es mellé még szembe is kellett néz-nem a bestiával. De aztán gondoltam, jó az isten, ha Danielt megvédte az oroszlanok bariangjában, nem hagy el engemet sem. A kényelmetlen tigrisbörben beléptem az oroszlanketrecbe. Behunytam a szemem es vártam, hogy no most — most felfal a bösz oroszlan. Elmuitt egy félperc, egész perc, két perc. A felelmet már nem tudtam eltúkolni s önként szakadt ki keblemből az ima:

— Sema Jiszroel!

— És akkor egy olyan esoda történt, a mit soha nem fogok elfeledni. Az oroszlan is megszólalt es folytatta, ahol én elhagytam:

— Adenai, elajhenu, Adenai echod. Az oroszlan is zsidó volt.

CSARNOK.

A kurta nemesek földjén.

(Regény.)

A „Debreczen” számára írta:

Ifjabb Móricz Pál. (4.)

Elég rideg a szépeességi diákélet, azonban Kató néha rajta esipte azt az érzékeny, álmodozó kis szívet, hogy mint lépes mézből a drága méz, szíveből is úgy esurrannak ki a féltve őrzött vágyak, édes emlékezesek a nevelőben töltött napokról.

Szamoeczeréskor kiesatagoltak a fenyves hegyre, a „Blauumont” tisztásaira. Az olvados gyöngye erdei szamoeca az irtás forgásai között, a buja zöld füben pirosított, illatozott. Klärechennel es Kornéliával együtt jártak itt. E szöke, hamvas arezu tiszteletes leányokkal közösen suttogtak minden titkot . . . Hogy kinek a kedvéért, melyik diák promenádozik az ódon szépesi luteránus lakész ház ablakai alatt? Vagy a mikor Frigyes ur, a Hubert tiszteletes jogász fia is otthon vakációzott. Hirtelen serdült, nyurga fia. A diákok épp akkor rendezték a majálist. Katieza e mulatságon sokat tánczolt. Még ma is pirult, ha visszagondolt e tánczra. Frigyes ur a szilajkeringőközben ezt sugta a fülebe:

— Miesoda szép maga, Kató! Még sohasem láttam ilyen szép kék szemet . . .

Ekkor úgy érezte, hogy a szíve szakad szét a hiru örömtől. Hévült arezán piros láng gyuladt ki az esetlen diákbokra. Frigyes még egy hervatag virágbumbót is elkönyörgött a mellesokrából.

Most pediglen itthon volna . . . De a Mari nénik, Zsuzsó nénik vaskos rézgyűszűjét, keresetlen, természetes nyelvet olyan nehéz megszokni. Oh! . . . Másként ragadta meg szívet a szépeességi előkelő tonus. Például a bányakapitányéknál a nagyobb kisasszonyok még cigarettáztak is es versenyt lovagoltak a garnizonbeli szemüveges tüzérhadnagyokkal . . . Itthon a merengő vágyakra kurta az idő. A házígond, a rendezkedés jeköti a perezeket. Apja még a virágágyak helyén is inkább szeretné a káposztát, bagymát, paprikát szaporítani. Pedig a rózsbokrok, a jazmint, a fűtös virágu fehérorgonák mind Katiezának hódoltak. Épp az ablaka alatt pompázott a kedves jazmint es a nagy orgonabokor. Egy-egy bohó virágóság meg is koppintgatta a zsálat, ha balzsamos esti szél tamadt. Kedves orgonáillat áradt a szobába.

Néha ilyenkor fehérszobájában elmélázott. Sokszor elnezte a fehér falon függő rokokó rámás öreg festményt. A szép anyját ábrázolta ez az öreg festmény, fekete-haju sötétkék szemü fiatal nőt. Hajdani bíres szépség a mádi bálokon . . . Es ilyenkor Katieza, ha tekintete a tükörbe tévedt, duzzugva sóhajtott fel:

— Az én hajam meg olyan, mint a kender. Menj te esuf tükör! . . .

Ha pedig az ódon diófa szekrény nehéz ajtaját nyitotta ki, a fehérruhák közül még ma is érezett a rezedá pornak gyöngé, szelid

illata. Alighanem még a szépséges szép anyja illatosította egykor rezedával finom stikkolt ruháit. Majd ráhajolt a karesulábu ebenfaszínü asztalkára, amely varroasztalka szintén szép anyai örökség. Számos rejtett fiokjait nehéz kiismerni. Ezen irosgatta a naplókönyvét, melyben naiv emlékezesek találtattak egy szemüveges tüzérhadnagyról is. A selyem bajuszu hadnagyoeskát a szépeességi garnizonban nagyhódítónak tartották. Es ő egy alkalommal, a bányakapitányék nyári kertjében, egész délutánt szentelt a kurta ruhás felsőbb leányoknak.

— Folyt. köv. —

Kunz József és Társa

czégnél, k i s t e m p l o m b a z á r

A legujabb

női ruhaszövetek,

selyem áruk, mosó kelmék

nagy választékban

igen jutányos áron

szerezhetők be.

Maradékok es kiselejtezett ÁRUK

rendkívüli leszállított áron

adatnak el.

Használt

Vasajtók. Lendkerekek (1 db 2 m. átmertü) Kutszerkezet es szerszámok, kutszövek Cséplőgépresek, kenőszelencék 6 os cséplődob tengelylyel Szalma es törekrázó tengelyek Vasestergapad, több állók, satuk. szerszámacél Fújtató. minden fele kovács szerszám Peronospora fecskendő. 500 kl. tizedesmérleg Ablak rácsok minden nagyságban Csatorna rostélyok

valamint használható különféle vasak kaphatók

KLEIN JAKAB

Ócska vasüzletében Piacz-u. főtrafik udvar.

Ócska vas es fém a legmagasabb árban vétetik.

Ajánlok

valódi legfinomabb, enyhe

Kornyarévai alpesi sajtot

a kornyarévai magas hegyek közt felállított, az államtól segélyezett, sajt gyároból. 5 kilogramonként bermentve mind n postai állomásra 6 koronáért. Nagyobb vételnél aránylag olcsóbb. Ezen sajt enyheség, jó iz es tartósság tekintetében felülmulja a hírneves puba sajt fajokat es mint asztali sajt legmelegebben ajánlható.

Schwab Károly

Karáscebes.

DEBRECZENBEN csak két nap.
Szombaton, május 11 és Vasárnap, május 12-én.

BARNUM & BAILEY. A világ legnagyobb látványossága.

Óriási amerikai mulatóhely

50 év óta Amerika büszkesége

Jelenleg a Continensen körítazást lesz.

67 óriási, saját külön e célra épített vasúti kocsijával, mely 4 teljes vonatot képes. A teljes „Ensemble” 12 hatalmas sátor-pavilonban lesz kiállítva melyeknek legnagyobbika körülbelül 12.000 négyzetméter területet foglal magában.

Naponta két előadás: délután 2 és este 7,8 órakor. A megnyitás 17 órával az előadás előtt történik, hogy a nagyközönségnek alkalma legyen az elő eseményeket, a három elefánt csoport és a kettes állatseregletet megtekinteni.

70 gyönyörű lovak egy „Managé”-ban való elővezetése. 400 kinteltetett lovak kiállítása. 3 orsoda legkifünöbben idomított elefántok, 3 porondon egy időben való elővezetése Husz nemzetközi remafékos bohóc.

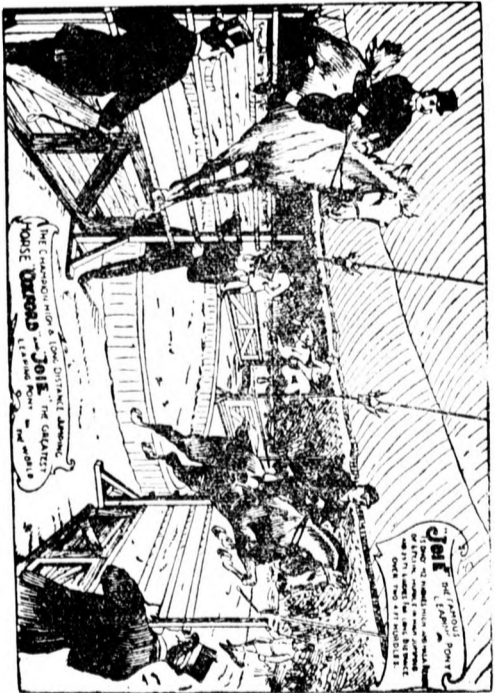
Egy igazi világkiállítás modern látványokkal. Cirkusz. Hippodrom. Állatsereglet. Idomított állatok kiállítása.

1000 férfi, asszony és ló.

Törpék, telováltak, kardnyelők, egy bolgy hosszú hajjal s teljes körszakkal, egy kutyafejű gyermek, keznélküli emberek, jonglörök, 1000 eredeti különös dolog és csodálatraemelő előadások. Egy majdnem vég nélküli sorozata a legújabb produktóknak, mesés, félelmet megerőltető mutatványoknak, melyek eddig sehol sem voltak láthatók s melyek most legelőször lesznek a közönségnek bemutatva.

Helyárat az iléssek fekvése szerint.

Belépés ülőhelyre 1 kor. 20 fill. és 2 k. 50 f. zartszék 4 kor., fentartott hely 5 korona, páholyzék 6 korona.

A helyek mind számozva vannak az 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill. helyek kivételével. A jegyek megnyitáskor a helyőrnél kaphatók. 10 even aluli gyermekek az összes helyeken kivéve az 1 kor. 20 fill. helyet a felet fizetik, elővetel csakis az 5 és 6 kor. helyre, az előadásnapján **Teleki K. Lajos** könyvkereskedésben **Piacz utca 20** kaphatók.

Egy belépőjegy az összes hirdetetett látványlókhoz és egy ülőhelyre érvényes.
Előadás Nagyvárádon május 10-én Nyíregyházán május 13-án.

Figyelmeztetés!

Óvakodjunk hamis hirdetésektől! Barnum és Bailey hivatalos vezetője vagy esodák könyve és az előadások műsorának 1. fedellapján Barnum és Bailey urak arcképei láthatók. Mindkettő a hivatalos játékos levelezőlapokkal együtt a sátrak belsejében kapható. Minden más ily hirdetés nem hivatalos és így nem pontos. **Csakis valódi hirdetményeket vegyünk.**

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomójában: Debreczen, a főpostával szemben.